

Datum: 27. ledna 2011

Zpracovalo: Ministerstvo pro místní rozvoj

Schválil: Výbor pro EU na vládní úrovni dne 26. ledna 2011

Verze: 8

Aktualizovaná Rámcová pozice ČR k budoucnosti kohezní politiky EU

Projednávaná věc: Pátá zpráva Komise o hospodářské, sociální a územní soudržnosti („Pátá kohezní zpráva“)

Pracovní skupina: Pracovní skupina Rady pro strukturální opatření (B.5)

Čísla dokumentů: COM(2010)642, SEC(2010)1348

Stupeň priority pro ČR: Národní priorita

1) Charakteristika - včetně stádia projednávání:

Celkový kontext

Dne **19. října 2010** bylo zveřejněno několikrát odložené **Sdělení Evropské komise k revizi rozpočtu EU**, které obsahuje i část věnovanou kohezní politice. Toto Sdělení zpracované generálním sekretariátem Evropské komise (EK) a generálním ředitelstvím EK pro rozpočet (DG Budget) ve spolupráci s ostatními generálními ředitelstvími EK naznačuje některé směry, kudy by se mohla ubírat diskuse o jednotlivých kapitolách budoucího rozpočtu EU, včetně kohezní politiky. Jedná se o základ, ze kterého budou vycházet další návrhy EK k jednotlivým politikám. Gestorem pro problematiku revize rozpočtu EU je v ČR Ministerstvo financí (MF) a Úřad vlády ve spolupráci s dalšími příslušnými resorty. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) se podílí na zpracování Rámcové pozice ČR k revizi rozpočtu EU pro část věnovanou kohezní politice.

Klíčovým dokumentem pro budoucnost kohezní politiky po roce 2013 je „**Pátá zpráva EK o hospodářské, sociální a územní soudržnosti**“ („**Pátá kohezní zpráva**“) a zejména její „**Závěry**“. Pátá kohezní zpráva byla zveřejněna **dne 10. listopadu 2010** na základě povinnosti EK publikovat zprávu v plném rozsahu pravidelně **každé 3 roky**, a to podle čl. 175 Smlouvy. EK současně se zveřejněním Páté kohezní zprávy otevřela **veřejnou konzultaci** a požádala o zodpovězení celkem 13 dotazů k jednotlivým částem Závěrů Páté kohezní zprávy. Reakce všech účastníků veřejné konzultace budou shrnuty a diskutovány v rámci tzv. **Kohezního fóra ve dnech 31. ledna a 1. února 2011** v Bruselu. Evropská komise následně zhruba **v polovině roku 2011** předloží návrh příštího střednědobého finančního rámce EU a **na podzim 2011** pak legislativní návrhy k jednotlivým kapitolám budoucího rozpočtu EU, včetně kohezní politiky.

Obecná charakteristika Sdělení - Páté kohezní zprávy

Pátá kohezní zpráva (Zpráva) obsahuje poměrně rozsáhlou analytickou část obsahující argumenty pro Závěry (ve formě Sdělení EK Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance). Zpráva dále ukazuje, že kohezní politika EU významně přispěla k růstu, prosperitě a vyváženému rozvoji v celé EU. Vzhledem k zásadním hospodářským a sociálním změnám, k nimž došlo během posledních let, se ovšem tato politika musí vypořádat s novými zásadními výzvami.

V širší souvislosti s revizí rozpočtu EU Zpráva **zdůrazňuje, že budoucí investice do koheze musí být těsně spjaty s naplňováním cílů Strategie Evropa 2020**. Zpráva také navrhuje zavést mnohem přísnější podmínky (tzv. kondicionalitu), spolu s výraznějšími pobídkami tak, aby bylo zajištěno **účinné využívání finančních prostředků** věnovaných na kohezní politiku a dosáhlo se silnějšího zaměření na výsledky. Současně Zpráva přináší rozsáhlé hodnocení situace a trendů, co se týče hospodářství, sociálních věcí a životního prostředí v regionech EU, a nabízí množství různých variant pro úpravu kohezní politiky pro období po roce 2013.

Kohezní politika významně přispěla, podle Zprávy, k rozšíření růstu a prosperity uvnitř EU při současném zmenšování hospodářských, sociálních a územních rozdílů. Dále Zpráva ukazuje, že tato politika vytvořila nová pracovní místa, navýšila lidský kapitál, vybudovala kritickou infrastrukturu a zlepšila ochranu životního prostředí, zejména v méně rozvinutých regionech.

Závěry shrnují konkrétní návrhy EK ke zvýšení přínosu kohezní politiky pro Evropu, posílené správě, účinnějšímu a jednoduššímu modelu implementace a architektuře kohezní politiky (budoucím cílům).

Obecně lze konstatovat, že Zpráva **prezentuje přínosy kohezní politiky pro všechny regiony** ve formě přímých investic i nepřímých obchodních a jiných přínosů, stejně jako její působení ve prospěch plnění celoevropských priorit, jako je ochrana životního prostředí, výzkum a inovace. Bez kohezní politiky by socioekonomické rozdíly mezi regiony byly nepochybně větší. Přetrvávající sociální účinky krize, poptávka po inovacích plynoucí z nárůstu problémů celosvětového významu a nutnost maximálně využít „každé euro“ z veřejných výdajů si však vyžadují, podle Zprávy, ambiciózní reformu kohezní politiky.

ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část je rozdělena do čtyř kapitol, z nichž každá obsahuje závěry:

1. HOSPODÁŘSKÁ, SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SITUACE A TRENDY

- podpora konkurenceschopnosti a konvergence
- zvyšování životní úrovně a snižování vyčleňování
- posilování environmentální udržitelnosti

2. NÁRODNÍ POLITIKY A KOHEZE

- národní přístupy k hospodářské, sociální a územní soudržnosti
- veřejné výdaje a investice v členských státech EU
- skladba veřejných výdajů v EU
- veřejné výdaje a investice na regionální úrovni
- národní politiky a hospodářská krize
- strukturální podmínky pro úspěšnou soudržnost

3. OSTATNÍ POLITIKY EU A KOHEZE

- politiky s explicitní územní dimenzí
- politiky s částečnou územní dimenzí
- politiky bez územní dimenze
- vyhodnocování územních dopadů

4. DOPAD KOHEZNÍ POLITIKY

- silnější ekonomiky
- zvyšování životní úrovně občanů EU
- ochrana životního prostředí
- správa
- příspěvek k regionálnímu a globálnímu růstu

Zpráva v této části konstatuje, že

- rozdíly mezi regiony EU se snižují (podle HDP na hlavu);
- vyspělejší regiony jsou konkurenceschopnější, protože jsou inovativnější, lidé lépe školení, existuje zde vyšší míra zaměstnanosti a lepší infrastruktura;
- některé regiony čelí rizikům spojeným s klimatickou změnou, jiné mají vysoký potenciál produkovat více obnovitelné energie, mnohá centra měst trpí zhoršenou kvalitou ovzduší, některé východoevropské země mají stále nedobudovanou infrastrukturu pro čištění odpadních vod;
- je třeba posílit koordinaci mezi regionálním rozvojem a dalšími EU a národními politikami;
- politika regionálního rozvoje může významně přispět cílům Strategie Evropa 2020, je však nutný vyvážený přístup k investicím (rovnováha mezi různými typy investic), je třeba respektovat různorodost mezi regiony (charakteristiky-příležitosti-potřeby) a posílení role regionů a měst.

ZÁVĚRY ZPRÁVY

Mezi **hlavní oblasti reformy kohezní politiky** patří z pohledu EK, podle závěrů Zprávy, následující:

1. Zvýšení přínosu kohezní politiky pro Evropu

1.1. Posílení strategického plánování

Přezkum rozpočtu EU vytyčil nový strategický programový přístup pro kohezní politiku směřující k těsnějšímu provázání jednotlivých politik EU, aby mohla být splněna Strategie Evropa 2020 a integrované hlavní směry. Tento přístup by obsahoval následující prvky:

Společný strategický rámec (SSR) přijatý Komisí a převádějící úkoly a cíle Strategie Evropa 2020 na investiční priority. Rámec by zahrnoval Fond soudržnosti, Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský rybářský fond.

Smlouvu o partnerství pro rozvoj a investice, která by na základě Společného strategického rámce určovala investiční priority, přidělování vnitrostátních prostředků a prostředků z rozpočtu EU na prioritní oblasti a programy a obsahovala dohodnuté podmínky a cíle, jakých má být dosaženo. Tato Smlouva by se týkala kohezní politiky. Aby byla hospodářská, sociální a územní soudržnost podporována kompaktním a jednotným způsobem, mohlo by být užitečné rozšířit působnost Smlouvy také na jiné politiky a finanční nástroje EU. Uvedená Smlouva vzejde z diskusí mezi členskými státy a Komisí o strategii rozvoje obsažené v jejich Národních programech reform. Smlouva by rovněž obsahovala popis koordinace využívání prostředků EU na vnitrostátní úrovni.

Operační programy (OP), které by byly, stejně jako v současném období, hlavním nástrojem řízení a převáděly by strategické dokumenty na konkrétní investiční priority zároveň se stanovením jasných a měřitelných cílů, což by mělo přispět k dosažení vnitrostátních cílů stanovených v rámci Strategie Evropa 2020.

Načasování předkládání **výročních zpráv** sledujících pokrok v plnění cílů by bylo sladěno s řídicím cyklem Strategie Evropa 2020. Na tomto základě by se odehrávala pravidelná **politická debata** v příslušných útvarech Rady a výborech Evropského parlamentu, která by zlepšila transparentnost, zodpovědnost a hodnocení účinků kohezní politiky. Zvláštní dopad na kohezní politiku mají tři návrhy obsažené v revizi rozpočtu EU: soustředování finančních zdrojů, systém podmínek a pobídek a zaměření se na výsledky.

1.2. Zvýšení tematické koncentrace

V budoucnu bude nezbytné zajistit, aby členské státy a regiony dokázaly **soustředit unijní a vnitrostátní prostředky** na malý počet priorit, které odpovídají jejich specifickým problémům, s nimiž se potýkají. Toho by mohlo být dosaženo tím, že by předpisy upravující kohezní politiku obsahovaly seznam tematických priorit odkazujících na priority, integrované hlavní směry a stěžejní iniciativy Strategie Evropa 2020.

V závislosti na objemu vkládaných finančních prostředků EU by se země a regiony musely zaměřit na více či méně priorit. Po členských státech a regionech přijímajících méně finančních prostředků by tudíž bylo požadováno, aby celou dostupnou finanční částku přidělily na dvě nebo tři priority, zatímco ty, které by obdržely větší finanční podporu, by si jich mohly stanovit více. Některé priority by byly **povinné**.

Tematická koncentrace by zároveň členskými státy a regionům neměla bránit v experimentování a financování inovačních projektů. Lze uvažovat také o samostatném

financování pro zvláštní cílové skupiny nebo experimentální přístupy (např. místní rozvoj), které by mohlo mít podobu celkových grantů.

1.3. Zvýšení výkonnosti pomocí podmíněnosti (kondicionality) a pobídek

Zdravé makroekonomické politiky, příznivé mikroekonomické prostředí a silné institucionální rámce jsou nutnými předpoklady vytváření pracovních míst, povzbuzení růstu, snižování sociálního vyloučení a dosažení strukturálních změn. O kohezní politice to platí ještě ve větší míře, neboť její účinnost z velké části závisí na hospodářském prostředí, v němž je uplatňována. Lze tudíž posílit vazby mezi kohezní politikou a rámcem hospodářské politiky EU.

Na podporu nového systému správy ekonomických záležitostí by byla zavedena **nová ustanovení o podmíněnosti** (kondicionalita), čímž by se vytvořily pobídky k provádění reforem. Po členských státech by bylo požadováno provedení reforem potřebných k zajištění účinného využívání finančních prostředků v oblastech přímo souvisejících s kohezní politikou, např. v oblasti ochrany životního prostředí, systémů flexikurity, vzdělání nebo výzkumu a inovací.

Pro každou z tematických priorit by Společný strategický rámec stanovil klíčové principy, jimiž by se financování řídilo. Tyto principy musí ponechat prostor pro přizpůsobení vnitrostátním a regionálním podmínkám. Jejich hlavním účelem by bylo pomáhat zemím a regionům vypořádat se s problémy, které se v minulosti ukázaly jako obzvláště důležité pro uplatňování politiky. Tyto principy by se mohly vztahovat např. k provádění konkrétních právních předpisů EU, financování strategických projektů EU nebo správních, hodnotících a institucionálních kapacitě.

Na tomto základě by na začátku programového cyklu byla v programových dokumentech (tj. ve Smlouvách o partnerství pro rozvoj a investice a operačních programech) s každým členským státem a/nebo regionem (v závislosti na institucionálním kontextu) sjednána konkrétní závazná podmíněnost pro oblasti přímo související s kohezní politikou při současném zachování koordinovaného postupu se všemi příslušnými politikami EU. Jejich splnění by bylo předpokladem pro výplatu finančních prostředků na kohezní politiku buď na začátku programového období, nebo během hodnocení, v němž by Komise hodnotila pokrok v plnění dohodnutých reforem.

Pro upevnění strukturálních změn, podporu růstu, vytváření pracovních míst a snížení sociálního vyloučení je klíčové dokončit **institucionální reformu**, především pak snížit regulační a administrativní zátěž pro podniky nebo zlepšit státem poskytované služby. Tak jako dosud budou tato opatření doplňována podporou v rámci kohezní politiky s cílem dosáhnout rozvoje správních a institucionálních kapacit a účinného systému řízení. Toto by mělo být dostupné všem členským státům a regionům.

Finanční sankce a pobídky související s Paktem o stabilitě a růstu byly dosud omezeny pouze na Fond soudržnosti. Komise navrhla rozšířit jejich použití také na zbývající části rozpočtu EU, aby fungovaly jako doplňkový prostředek k zajištění respektování klíčových makroekonomických podmínek v rámci nápravné složky Paktu. Pro případy nedodržení pravidel Paktu by měly být vytvořeny pobídky v podobě pozastavení nebo zrušení vyplácení části současných nebo budoucích prostředků z rozpočtu EU, aniž by přitom byli dotčeni koneční příjemci financování z fondů EU. Prostředky, jejichž vyplácení by bylo zrušeno, by zůstaly v rozpočtu EU.

Stále v širší souvislosti se správou ekonomických záležitostí EU by mělo být reformováno ověřování dodržování **zásady adicionality** formou jeho navázání na systém ekonomického

dohledu EU. K tomuto účelu by měly být použity ukazatele již obsažené v programech stability a v Konvergenčních programech, které členské státy Komisi každoročně předkládají.

Spolufinancování je jednou ze základních zásad kohezní politiky zajišťující odpovědnost za její provádění přímo v daném místě. Jeho výše by měla být přehodnocena a případně odstupňována tak, aby lépe odrážela úroveň rozvoje, přidanou hodnotu EU, druhy opatření a příjemce.

Nakonec je třeba prozkoumat i jiné nástroje, které by mohly dále zvýšit účinnost kohezní politiky. K povzbuzení pokroku při plnění cílů Strategie Evropa 2020 a souvisejících vnitrostátních cílů a úkolů by na úrovni EU například mohly být vytvořeny prostředky na **výkonnostní prémii**: vymezená část rozpočtu na kohezní politiku by byla vyhrazena a přidělována během přezkoumání v polovině období těm členským státům a regionům, jejichž programy nejvíce přispěly – ve srovnání s počátečním stavem – k plnění cílů a úkolů Strategie Evropa 2020. Zkušenosti získané během současného období rovněž prokazují, že Komise potřebuje určité prostředky na přímou podporu **experimentování a vytváření sítí**, obdobně jako v případě inovačních opatření v předchozích programových obdobích.

1.4. Zlepšení hodnocení, výkonu a výsledků

Východiskem pro přístup zaměřený na výsledky je stanovení *ex ante* jasných a **měřitelných cílů a ukazatelů výsledků**. Ukazatele musí být jasně interpretovatelné, statisticky podložené, poskytovat odpovídající údaje a být přímo spojené s uplatňováním politiky, musí být možné je rychle sesbírat a uveřejnit. Ukazatele a cíle by měly být dohodnuty během diskusí o programových dokumentech nad rámec několika základních indikátorů vztahujících se ke konkrétnímu fondu a společných pro všechny operační programy spadající do rámce Strategie Evropa 2020. Pro výroční zprávy by navíc bylo klíčové včasné a úplné předávání přesných informací o **ukazatelích** a pokroku v plnění odsouhlasených cílů.

Hodnocení ex ante by se měla zaměřit na vylepšování návrhu programu, aby při jeho provádění mohly být monitorovány a hodnoceny nástroje a pobídky pro plnění úkolů a cílů.

Hodnocení by mělo v mnohem větší míře využívat přesných metod odpovídajících mezinárodním standardům, včetně **hodnocení dopadu**. Na hodnocení dopadu by bylo pamatováno pokud možno v rané fázi, aby byl zajištěn sběr a šíření náležitých údajů. Povinností by se nadto stalo připravovat plány **průběžného hodnocení** každého programu, neboť tyto zlepšují transparentnost na úrovni EU, posilují hodnotící strategie a zlepšují celkovou kvalitu hodnocení. V úvahu by mohla přicházet také hodnocení, která by byla prováděna poté, co bylo Komisi formálně doloženo vyčerpání určité části finančních prostředků.

V poslední řadě by členské státy mohly za účelem podání uceleného souhrnného hodnocení plnění programu připravovat zprávu shrnující výsledky průběžných hodnocení, která provádějí v průběhu programového období.

1.5. Podpora využívání nových finančních nástrojů

Revize rozpočtu EU důrazně obhajuje myšlenku zvýšení pákového účinku rozpočtu EU. V programovém období 2007–2013 byly vyvinuty nové formy financování investic, které se odklánějí od tradičního financování založeného na grantech ve prospěch inovačních způsobů kombinování grantů a půjček. Komise by chtěla, aby členské státy a regiony v budoucnu takovéto nástroje více využívaly.

Tyto finanční nástroje pomáhají vytvářet **revolvingové formy financování**, které jsou v dlouhodobější perspektivě snadněji udržitelné. Toto je rovněž jeden ze způsobů, jak Evropě zejména v době recese pomoci navýšit prostředky na investice. Otvírají se tím nové trhy pro

různé formy partnerství veřejného a soukromého sektoru, což s sebou zároveň přináší odborné znalosti mezinárodních finančních institucí.

Ke zlepšení nástrojů finančního inženýrství používaných v rámci politiky soudržnosti by se mohlo uvažovat o několika opatřeních:

- více **vyjasnit a logicky utřídit pravidla**, jež obsahuje regulační rámec – pravidla pro financování založené na grantech a pravidla upravující návratné formy pomoci – zejména co se týče způsobilosti výdajů a auditů,
- **všeobecnou finanční podporu firmám** poskytovat hlavně prostřednictvím nástrojů finančního inženýrství a granty používat ke spolufinancování oblastí, které vyžadují cílenou podporu (inovace, investice do životního prostředí atd.),
- **rozšířit rozsah působnosti i navýšit objem nástrojů finančního inženýrství**: z hlediska působnosti obsáhnout nové činnosti (např. udržitelnou městskou hromadnou dopravu, výzkum a vývoj, energetiku, místní rozvoj, celoživotní učení nebo aktivity na podporu mobility, činnosti zabývající se změnou klimatu a životním prostředím, informační a komunikační technologie a širokopásmový internet); z hlediska objemu prostředků kombinovat dotace úroků s poskytováním půjček nebo jiných forem návratného financování.

2. Posílení řízení

2.1. Třetí dimenze: územní soudržnost

K cílům hospodářské a sociální soudržnosti přidala Lisabonská smlouva územní soudržnost. V důsledku toho je nutné věnovat se tomuto cíli v nových programech, se zvláštním důrazem na roli měst, funkčních zeměpisných celků, oblastí potýkajících se se specifickými zeměpisnými nebo demografickými problémy a makroregionálních strategií.

Městské oblasti mohou být hnací silou růstu a ohnisky tvořivosti a inovací. Podaří-li se shromáždit kritické množství účastníků typu společností, univerzit a výzkumných pracovníků, bude možné dosahovat vyšších úrovní růstu a vytvářet nová pracovní místa. Problémy měst, ať už související se zhoršováním životního prostředí nebo sociálním vyloučením, si vyžadují specifickou odezvu a přímé zapojení na příslušné úrovni státní správy. V této souvislosti by měla být vytvořena ambiciózní **městská agenda**, v níž budou přesněji určeny prostředky na řešení problémů měst, a v níž budou městské orgány sehrávat výraznější úlohu při navrhování a provádění strategií městského rozvoje. Příslušná opatření pro městské oblasti, související prostředky a dotčená města by měly být jasně uvedeny v programových dokumentech.

Otázkou, která by měla být do budoucna řešena, je, zda by měl regulační rámec kohezní politiky umožňovat **větší flexibilitu** v sestavování operačních programů, aby mohly lépe zohledňovat přírodní a zeměpisné aspekty rozvojových procesů. Programy by pak mohly být sestavovány a řízeny nejen na národní a regionální úrovni, ale například i na úrovni skupin několika měst nebo povodí a přímořských oblastí.

Zpráva ukazuje, že rozvojové problémy mohou být v některých případech prohlubovány **zeměpisnými a demografickými rysy**. To platí zejména pro nejvzdálenější regiony, ale i pro nejseverněji položené regiony s velmi nízkou hustotou osídlení, a dále ostrovní, přeshraniční a horské regiony, jak je výslovně uvedeno v Lisabonské smlouvě. K zohlednění těchto zvláštností bude nezbytné přijmout cílená opatření, aniž by však muselo nutně dojít k navyšování počtu nástrojů a programů. Územní soudržnost znamená věnovat pozornost rovněž vazbám mezi venkovem a městem z hlediska přístupu k dostupné a kvalitní

infrastruktúre a službám, a problémům v oblastech s vysokou koncentrací komunit žijících na okraji společnosti.

Další práce na vytváření nových **makroregionálních strategií** by měla vycházet z důkladného přezkoumání stávajících strategií a dostupnosti prostředků. Makroregionální strategie by měly být široce zaměřené integrované nástroje soustřeďující se na klíčové problémy a podpořené zesíleným nadnárodním prvkem, přestože by většina finančních prostředků měla pocházet z národních a regionálních programů spolufinancovaných pomocí kohezní politiky a z jiných vnitrostátních zdrojů.

2.2. Posilování partnerství

Efektivní provádění Strategie Evropa 2020 si vyžaduje řídicí systém zahrnující činitele v členských státech, kteří dokáží působit ve prospěch změn, a který propojí úroveň EU s národní, regionální a místní úrovní veřejné správy.

V zájmu úplného zmobilizování všech zúčastněných stran by mělo být posíleno zastoupení místních a regionálních účastníků, sociálních partnerů a občanské společnosti jak v politickém dialogu, tak v provádění kohezní politiky. S přihlédnutím k výše uvedenému by měla být zachována podpora dialogu mezi veřejnými a soukromými subjekty, včetně sociálních a hospodářských partnerů a nevládních organizací.

V této souvislosti by měl být v rámci kohezní politiky posílen význam **konceptů místního rozvoje**, např. formou podpory aktivních snah o začlenění, společenských inovací, vytváření inovačních strategií nebo navrhování řešení pro obnovu zanedbaných oblastí. Tyto aktivity by měly být úzce koordinovány s obdobnými akcemi podporovanými v rámci politiky rozvoje venkova a námořní politiky.

3. Účinnější a jednodušší prováděcí systém

3.1. Finanční řízení

Podle nedávného návrhu na revizi finančního nařízení¹ by orgán zodpovědný za řízení programů kohezní politiky každoročně předkládal tzv. prohlášení řídicího subjektu o věrohodnosti, k němuž by byla přiložena roční účetní závěrka a výrok nezávislého auditora. To by posílilo zodpovědnost za výdaje spolufinancované z rozpočtu EU v jakémkoliv finančním roce.

Komise navrhuje zavést u kohezní politiky postup periodického schvalování účetní závěrky, který by vycházel z výročního prohlášení řídicího subjektu. Taková úprava by posílila proces zajišťování kvality auditu a umožnila by pravidelnou částečnou uzávěrku programů.

Komise musí zvážit, zda by k urychlení vyplácení grantů příjemcům a zvýšení motivace k silnější vnitrostátní kontrole nepřispělo, kdyby se vnitrostátním orgánům výdaje proplácely až poté, co byl příjemcům vyplacen příslušný příspěvek EU.

Komise se bude rovněž zabírat možností zapracování motivačních – na výsledcích založených – prvků do vyplácení příspěvku EU na operační programy nebo jejich části, podle toho, o jaký druh akce se jedná.

Měly by být více využívány zjednodušené metody vyplácení prostředků, jako je standardní stupnice jednotkových nákladů a vyplácení paušálních částek na granty, zavedené pro období 2007–2013. Tímto by se zároveň dosáhlo zvýšení jejich účinku. Jednalo by se o další způsob, jak postupně přejít na přístup více zaměřený na výsledky.

¹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropské unie (KOM(2010) 260).

3.2. Snížení administrativní zátěže

Obecný přístup pro období 2007–2013, podle nějž se stanoví pravidla způsobilosti na vnitrostátní úrovni, by měl být zachován. Měla by být nicméně přijata společná pravidla pro zásadní body, jako jsou režijní náklady pokrývající různé fondy EU. Sjednocení pravidel způsobilosti výdajů pro všechny oblasti politiky, finanční nástroje a fondy by zjednodušilo využívání finančních prostředků uživateli a usnadnilo by správu fondů vnitrostátním orgánům. Snížilo by se riziko omylů při současném zachování možnosti odlišného postupu tam, kde by to bylo potřeba pro zohlednění zvláštností dané politiky, nástroje nebo příjemců.

V souladu se zásadou proporcionality by bylo také užitečné zabývat se otázkou, jak dosáhnout toho, aby kontrolní opatření byla hospodárnější a zakládala se na hodnocení rizik, což by vedlo ke zlepšení jejich účelnosti a účinnosti a zároveň by to v souladu se zásadou řádného finančního řízení i náležitě a za rozumnou cenu pokrylo průvodní rizika.

3.3. Finanční kázeň

Smyslem pravidla o zrušení závazku je zajistit, aby projekty byly prováděny v rozumném časovém rámci a podpořilo se dodržování finanční kázně. Avšak tím, že se soustředí přílišná pozornost na rychlé – a tedy méně na efektivní – využívání prostředků, může dojít k narušení přístupu členských států a regionů. Uplatňování pravidla o zrušení závazku je kromě toho komplikováno řadou výjimek. Je třeba pečlivě nastolit rovnováhu mezi zabezpečením kvality investic a hladkým a rychlým prováděním. Jednou z možností by bylo používat u všech programů systém „N+2“ kromě prvního roku a jinak odstranit všechny výjimky a odchylky.

3.4. Finanční kontrola

Co se týče řídicích a kontrolních systémů, je třeba zajistit nejen silnější audit, ale také dosáhnout většího nasazení členských států v oblasti kontroly kvality. To by Evropskému parlamentu, Komisi a členským státům umožnilo soustředit se více na výsledky a dopad kohezní politiky.

Prvním návrhem je, s ohledem na zkušenosti získané z hodnocení *ex-ante* týkajícího se souladu programů pro období 2007–2013, revidovat postup hodnocení *ex-ante* systémů, aby se předešlo problémům s řídicími a kontrolními systémy. Postup by měl být zjednodušen při současném zachování jeho přínosů. Toho lze dosáhnout zaměřením hodnocení na hlavní zodpovědný řídicí orgán prostřednictvím akreditačního procesu a přehodnocením účasti Komise v tomto procesu.

Druhým návrhem je zvýšit míru jistoty pomocí koncentrace odpovědnosti. Výhradní zodpovědnost za řádné řízení a kontrolu operačního programu by nesl akreditovaný orgán.

4. Celková struktura kohezní politiky

Cílem kohezní politiky je podporovat harmonický rozvoj Unie a jejích regionů pomocí snižování regionálních rozdílů (článek 174 Smlouvy). Politika také podporuje růstový model Strategie Evropa 2020 včetně potřeby nalézt řešení závažných problémů v sociální oblasti a zaměstnanosti, s nimiž se potýkají všechny členské státy a regiony. Kohezní politika takový vývoj všech regionů podporuje jasnou investiční strategií, která zvyšuje konkurenceschopnost, zaměstnanost, zlepšuje sociální začlenění a chrání a rozvíjí životní prostředí. Systém víceúrovňového řízení politiky napomáhá zviditelňování EU v očích občanů.

Všechny regiony a členské státy by měly mít nárok využívat kohezní politiku a přizpůsobit si svou strategii jednotným způsobem svým osobitým přednostem a slabším. Tak jako nyní by se podpora poskytovaná regionům lišila v závislosti na stupni jejich hospodářského rozvoje

(vyjádřeného v HDP na obyvatele), čímž jsou jasně odlišeny „méně“ a „více“ rozvinuté regiony. V zájmu snadnějšího přechodu mezi těmito dvěma kategoriemi a zajištění spravedlivého zacházení regionům na obdobném stupni hospodářského rozvoje by mohla být vznesena otázka, zda by současný systém odstupňovaného přechodu mohl být nahrazen jednodušším systémem, který by obsahoval novou přechodnou kategorii regionů. Tato kategorie by rovněž zahrnovala regiony mající v současnosti nárok na podporu v rámci cíle „Konvergence“, ale jejichž HDP by byl podle nejnovějších statistik vyšší než 75 % průměru Unie.

V souladu s revizí rozpočtu EU je zároveň třeba pro budoucí celkové uspořádání kohezní politiky uvažovat o tom, jak by mohlo být upraveno zaměření Evropského sociálního fondu (ESF) v zájmu zajištění splnění cílů a úkolů Strategie Evropa 2020, a také jak dosáhnout většího zviditelnění a kvalitního odhadu objemů finančních prostředků. Stejně tak je důležité prozkoumat, jak by ESF mohl lépe sloužit účelům evropské strategie zaměstnanosti a přispívat k ucelené evropské iniciativě pro zaměstnanost, již požaduje revize rozpočtu EU.

Kohezní politika se bude i nadále zaměřovat na plnění integrovaných hlavních směrů hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti.

Z Fondu soudržnosti budou mít nadále užitek členské státy, jejichž HND na obyvatele je nižší než 90 % průměru Unie.

V neposlední řadě bude kohezní politika i nadále podporovat územní dimenze spolupráce (přeshraniční, nadnárodní a meziregionální). To bude zahrnovat přehodnocení a zjednodušení současné úpravy přeshraniční spolupráce, včetně nástrojů IPA, ENPI a EDF pro přeshraniční spolupráci na vnějších hranicích EU, a také stávající praxe u akcí nadnárodní povahy podporovaných z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) i z ESF.

2) Pozice ČR:

Gestorem a zároveň koordinátorem kohezní politiky v ČR je MMR, které zpracovalo „**Východiska pozice ČR pro jednání o podobě kohezní politiky EU po roce 2013**“, schválená vládou 3. listopadu 2010 (usnesení Výboru pro EU č. 34), které v obsáhlé Příloze obsahovala i odhad budoucích potřeb ČR a návrh sektorových, regionálních a municipálních priorit pro budoucí kohezní politiku v podmínkách ČR. Následně byl vládou projednán „**Základní návrh aktualizované Rámcové pozice ČR k budoucnosti kohezní politiky EU po roce 2013**“, který byl vzat na vědomí dne 1. prosince 2010 (usnesení Výboru pro EU č. 39). Současně bylo ministru pro místní rozvoj uloženo předložit řádnou Rámcovou pozici k budoucnosti kohezní politiky EU do 26. ledna 2011, včetně **příspěvku za ČR do veřejné konzultace** (na základě 13 otázek Evropské komise v Páté kohezní zprávě). Tato Rámcová pozice je rovněž základem mandátu pro vystoupení delegace ČR na Kohezním fóru.

Cílem výše uvedených dokumentů bylo shrnout základní teze pozice ČR ke **klíčovým aspektům budoucí podoby kohezní politiky po roce 2013**. Materiály proto reagovaly jak na současný stav debat v ČR a na úrovni EU, tak i na závěry klíčových dokumentů Evropské komise zveřejněné v nedávné době – tj. na **Sdělení EK k revizi rozpočtu EU a Pátou kohezní zprávu**.

Vzhledem k tomu, že pozici ČR je nutné průběžně projednávat s příslušnými partnery na všech úrovních (kraje, města a obce, hospodářští a sociální partneři a další), obsahuje tato rámcová pozice hlavní „stavební bloky“, které budou předmětem diskusí na všech příslušných platformách, i návrhy odpovědí na všechny otázky obsažené v Páté kohezní zprávě.

Předkládaná Rámcová pozice obsahuje odpovědi na všech 13 otázek, které uvedla Evropská komise v Páté kohezní zprávě. Během následujících měsíců se Ministerstvo pro místní rozvoj, v úzké spolupráci s ostatními resorty i partnery, zaměří na **formulaci a projednávání rozvojových priorit ČR**, které by měly být spolufinancovány v rámci budoucí kohezní politiky EU po roce 2013. Je zřejmé, že bude nutné identifikovat jen omezený okruh priorit; proto bude jejich vymezení pro vyjednávání s Evropskou komisí klíčové. **Aktualizovanou rámcovou pozici, obsahující návrh rozvojových priorit ČR pro budoucí programové období po roce 2013 předloží Ministerstvo pro místní rozvoj vládě do 31. července 2011.**

Mezi základní témata kohezní politiky EU z pohledu ČR patří:

1. **Evropská přidaná hodnota kohezní politiky a vazba na Strategii Evropa 2020**
2. **Architektura kohezní politiky**
3. **Kondicionality (podmíněnosti)**
4. **Zjednodušení modelu implementace**

K jednotlivým oblastem:

1. Evropská přidaná hodnota kohezní politiky a vazba na Strategii Evropa 2020

ČR podporuje

- pokračování **silné kohezní politiky**, která sehrává nezastupitelnou roli podporou **méně vyspělých regionů a členských států**, které nedisponují dostatečnými prostředky pro financování svého rozvoje a mohou tak prostřednictvím kohezní politiky lépe využívat výhod vnitřního trhu EU a přibližovat svoji úroveň vyspělosti k bohatším regionům EU;
- kohezní politiku jako jeden z významných nástrojů pro dosahování cílů Strategie Evropa 2020 - její intervence by však měly být stanoveny **na základě potřeb členských států**

a regionů a následně vyjednávány na základě dialogu mezi členským státem a Evropskou komisí;

- názor, že kohezní politika již nyní přispívá, z hlediska cílů Strategie Evropa 2020, nejen k **začleňujícímu**, ale rovněž k **inteligentnímu i udržitelnému růstu**;
- konkurenceschopnost, která se musí stát hlavní prioritou kohezní politiky i v rámci zaostalých regionů, a to jako součást cíle Konvergence. Konvergence není v rozporu s konkurenceschopností, ale naopak – konkurenceschopnost je cestou ke konvergenci. Také kvalitní základní infrastruktura je pilířem konkurenceschopnosti, pakliže je podporována efektivně a tam, kde je zapotřebí.
- **integrující charakter kohezní politiky jako výhodu**, kdy zacílené intervence směřované do určitého území vedou k rozvoji a aktivaci potenciálu jednotlivých regionů, posílení jejich konkurenceschopnosti a ke snižování rozdílů; tímto způsobem je také zajištěno efektivnější využití finančních zdrojů;
- koncentraci intervencí kohezní politiky především na modernizaci ekonomiky, rozvoj znalostního potenciálu společnosti a využívání inteligentních řešení společně se zaváděním opatření k ochraně a zlepšení stavu životního prostředí - evropské fondy by neměly sloužit k financování nesystémových opatření;
- možnost využít prostředky na dobudování a modernizaci základní infrastruktury (např. dopravní, environmentální, energetické, výzkumné a informační) jako předpokladu růstu a posilování konkurenceschopnosti;
- využití prostředků kohezní politiky na systematické zvyšování efektivity institucí, kvality veřejných služeb a profesionalizaci veřejné správy, protože dobře fungující institucionální rámec spolu s efektivně fungujícími veřejnými službami je klíčovou podmínkou hospodářského růstu a efektivního nakládání s veřejnými prostředky a jedním ze základních předpokladů pro regionální rozvoj.

ČR nesouhlasí

- s návrhy vedoucími k možnému vyčlenění určitých oblastí či finančních nástrojů (např. sociální soudržnosti, zaměstnanosti, dopravy, vzdělávání, výzkumu a vývoje – ESF, TEN apod.) z kohezní politiky směrem k jejich „sektorizaci“, což by mohlo vést k zásadnímu potlačení úlohy kohezní politiky;
- s preskriptivním nastavením **povinných** priorit definovaných **na úrovni EU**; příliš rigidní definice na úrovni EU jde proti hlavní přidané hodnotě kohezní politiky spočívající v nastavení priorit nejlépe reflektujících potřeby daného území (priority strategických dokumentů příslušné úrovně jsou „šité na míru“ daného(-mu) území – tzv. *place-based approach*);
- s nastavením povinných cílových hodnot u jednotlivých priorit na programové úrovni; monitorována by měla být pouze strategická (celonárodní) úroveň (úroveň Národního programu reform), tzn. jakým způsobem přispívají v daném státě strukturální fondy jako celek k cílům Strategie Evropa 2020;

ČR bude pozorně zkoumat návrhy v oblasti Smluv o partnerství pro rozvoj a investice. Prozatím ČR nahlíží na tento nový instrument spíše kriticky. Každopádně by neměl žádným způsobem změnit stávající kompetenční řád. Principy poskytování prostředků z kohezní politiky musí stanovit legislativní akt, nikoli bilaterální „smlouvy“ států s Evropskou komisí. Podobné smlouvy by navíc mohly narušit princip rovného zacházení s členskými státy.

2. *Architektura kohezní politiky*

ČR podporuje

- **zachování sedmiletého cyklu** programování i pro příští období, neboť to vytváří stabilní prostředí pro realizaci střednědobých strategií a programů a současně umožňuje uskutečnit střednědobé hodnocení a případnou revizi cílů v polovině období;
- současná kritéria pro stanovení způsobilosti regionů založená na **HDP**, resp. **HND**, která představují v současnosti nejlepší statisticky podchycené indikátory, včetně zachování dosavadní výše obou kritérií, tj. **75 % HDP/obyvatele** v PPS pro způsobilost regionů cíle Konvergence a **90 % HND/obyvatele** v PPS pro způsobilost států čerpat z Fondu soudržnosti;
- aby výpočet budoucích národních alokací pro všechny nástroje kohezní politiky (Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti) a pro Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský rybářský fond primárně **reflekoval míru nerozvinutosti regionů a členských států**, přičemž výpočet národních alokací pro ERDF a ESF by byl i nadále společný; návrh nastavení tematických priorit a jejich vah (poměru) v „národní obálce“ je rozhodnutím členského státu po diskusi s partnery na národní a regionální úrovni, které bude následně předmětem vyjednávání s Evropskou komisí;
- vyšší míru či minimálně zachování stávající **koncentrace** evropských prostředků **na současný cíl Konvergence** – u vyspělejších regionů (mimo cíl Konvergence) by měla zůstat zachována nižší míra spolufinancování z rozpočtu EU a odlišné tematické zaměření intervencí;
- návrhy na stanovení **spravedlivého a jednoduchého režimu pro přechodné regiony** – přechodný režim by měl být založen na degresivní intenzitě podpory a měl by být určen pouze pro úspěšně konvergující regiony, které v referenčním období nově nesplní kritérium méně vyspělého regionu;
- nutnost zohlednění specifické situace hospodářsky vyspělých center v některých zaostalejších členských státech, které plní roli růstového pólu i pro ostatní regiony, a návrh na zavedení **geografické flexibility**, spočívající v možnosti využití evropských prostředků určených pro méně vyspělá území také v bohatších regionech daného státu na předem stanovené a na národní úrovni dohodnuté oblasti podpory v případě, že tyto intervence budou mít příznivý dopad i na rozvoj zaostávajících regionů;
- **zachování současné koncepce cíle Evropská územní spolupráce (EÚS)**, včetně zachování jeho stávajícího podílu na alokacích kohezní politiky EU. V rámci programů přeshraniční spolupráce zachování přidělování prostředků členským státům;
- **zachování těžiště cíle EÚS v přeshraniční spolupráci** a zachování jejich osvědčených řídicích struktur;
- roli makroregionálních strategií spočívající především v integraci všech politik (nejen kohezní) na určitém území při zachování principu **rozpočtové, institucionální i legislativní neutrality**.

3. *Kondicionality*

ČR podporuje

- kondicionalitu ve smyslu nástroje pro zvyšování efektivity kohezní politiky a jejího silnějšího zaměření na výsledky;

- uplatňování pouze kondicionalit s **přímou vazbou** na intervence kohezní politiky, přičemž podmínky musejí být předem (*ex-ante*) jasně definované, vyjednané mezi členským státem a Komisí a snadno hodnotitelné;
- využití **pozitivního přístupu**, tzn. uplatňování **výkonnostních stimulů a pobídek**, a to na **národní úrovni**;
- rozšíření vazby mezi Paktem stability a růstu (Konvergenčním programem) a kohezní politikou² může ČR podpořit pouze v případě, že budou zahrnuty **všechny** politiky EU v rámci **sdíleného řízení** (tzn. prostředky na kohezní politiku a na Společnou zemědělskou politiku včetně prostředků na rozvoj venkova a rybářskou politiku), bude zajištěn **rovnoměrný** dopad na všechny členské státy (např. v procentuálním poměru k HDP/HND) a zachován **preventivní** charakter opatření (aby měly členské státy dostatečný prostor na nápravu a nebyly automaticky sankcionovány).

ČR nesouhlasí

- se **zvyšováním administrativní zátěže** kladené na konečné příjemce, které by mohlo způsobit vytváření dalších nových podmínek pro implementaci kohezní politiky, již v současné době regulované mnoha dalšími pravidly;
- se zaváděním dodatečných sankcí, které by měly kontraproduktivní dopad na členské státy;
- se **zaváděním kondicionality** pro čerpání prostředků z fondů kohezní politiky EU ve vztahu **k realizaci strukturálních a institucionálních reforem bez přímé vazby na kohezní politiku**; institucionální a strukturální reformy spadají obecně plně do kompetence členských států a nemohou být proto podmiňovány ze strany EU.
- s návrhem Komise na zavedení **výkonnostní rezervy na úrovni EU**, která by představovala bonus pro členské státy a regiony úspěšně plnící cíle Strategie Evropa 2020, protože je velmi obtížně přijatelné vázání úspěchu v rámci kohezní politiky pouze na cíle této Strategie; stanovení evropské rezervy by také mohlo vést k tomu, že by si členské státy stanovovaly málo ambiciózní cíle s vidinou získání dodatečných alokací; navíc není zřejmé, jakým způsobem by se pokrok států kvantifikoval.

4. Zjednodušení modelu implementace

ČR podporuje

- změny vycházející **ze silných stránek stávajícího systému**, který se projevuje dobrými výsledky³ - systém nově navrhovaný Evropskou komisí, vedený snahou o sjednocení se systémem Společné zemědělské politiky, nevychází z evaluací, analýz a jiných podkladů, které by prokázaly přidanou hodnotu navrhovaných změn oproti stávajícímu systému;
- **koncentraci na omezené množství priorit** - tento princip by měla respektovat i architektura operačních programů - vymezené věcné priority by však měly zároveň umožňovat územní koncentraci pomoci intervencí do území a reflektovat tak diverzitu regionů s ohledem na vnitřní procesy a územní funkční vazby (*place-based approach*);
- zaměření na výsledky intervencí kohezní politiky EU spíše než na pouhou formální správnost použitých postupů;

² V současné době se jedná pouze o prostředky Fondu soudržnosti.

³ Evropský účetní dvůr ve své Výroční zprávě za rozpočtový rok 2009 odhaduje nejpravděpodobnější míru chyb u operací kohezní politiky na cca 5 %, což představuje výrazné zlepšení ve srovnání s 11 % za rok 2008.

- v souvislosti s posíleným zaměřením intervencí kohezní politiky **na výsledky** (a tím i kvalitu projektů) - a nikoliv pouze na finanční absorpci - **realistické nastavení** pravidla automatického zrušení závazku, které nepovede k preferenci jednoduchých projektů a tím snížení efektivity (jako by hrozilo např. u plošného zavedení pravidla N+2); flexibilní aplikaci tohoto pravidla, a to např. **na národní úrovni** (nikoli tedy na úrovni programů) s případným rozdělením závazku na první rok implementace (rok 2014) do dalších let⁴;
- zjednodušení a zpřehlednění principu ověřování adicionality - v současném způsobu jejího ověřování spočívá dodatečná administrativní zátěž, která i díky různým metodikám výpočtu v jednotlivých zemích EU nepřináší očekávaný výsledek;
- využití nástrojů finančního inženýrství, které ČR vnímá jako prostředek pro potenciálně efektivnější využití prostředků kohezní politiky; nicméně tyto nástroje jsou vhodné pouze pro některé typy podporovaných projektů; proto je nutné v budoucím období zachovat i grantovou podobu podpory; stěžejní podmínkou pro hladkou implementaci nástrojů finančního inženýrství je stabilní a explicitně vymezený legislativní rámec zohledňující specifika těchto nástrojů (Nařízení Rady a Nařízení Komise);
- v souvislosti s posíleným zaměřením intervencí kohezní politiky **na výsledky** - a nikoliv pouze na finanční absorpci - používat účinné způsoby hodnocení kvality a hospodárnosti již ve fázi přípravy intervencí a projektů jako standardní postup zejména v oblasti výstavby, územního plánování, zpracování dat apod. a dále účinné hodnocení samotné potřeby intervencí a projektů.

⁴ Obdobně, jak byl upraven závazek pro rok 2007 v současném programovém období 2007–2013.

Návrh odpovědi České republiky na dotazy Evropské komise v rámci veřejné konzultace

(znění otázek je převzato z oficiálního českého překladu dokumentu Evropské komise – KOM(2020) 642/3)

Zvýšení přínosu politiky soudržnosti pro Evropu

1. Jak dosáhnout těsnějšího sepjetí strategie Evropa 2020 a politiky soudržnosti na úrovni EU, národní a nižší?

Podle České republiky jsou Strategie Evropa 2020 a kohezní politika provázány dostatečně, neboť kohezní politika již nyní přispívá k inteligentnímu, udržitelnému a začleňujícímu růstu.

Česká republika uvítá vytvoření **Společného strategického rámce** nahrazujícího dosavadní oddělené strategické dokumenty pro jednotlivé politiky a převádějícího úkoly a cíle Strategie Evropa 2020 na investiční priority. Hlavním cílem kohezní politiky však musí i do budoucna zůstat snižování disparit. Tomu musejí odpovídat i budoucí priority této politiky.

Ze Závěrů navíc není jasná otázka „záběru“ (pokrytí jednotlivých oblastí/politik) ani statutu dokumentu a s tím spojená míra závaznosti pro členské státy. Po zkušenostech z vyjednávání Strategických obecných zásad Společenství (*Community Strategic Guidelines*) pro období 2007-2013 je třeba vyvarovat se dlouhého vyjednávání, které by mohlo zbrzdit samotné vyjednávání nařízení či přípravu a vyjednávání budoucích programů.

V této souvislosti by si každý členský stát měl v rámci přípravy **Smlouvy o partnerství pro rozvoj a investice** a v souladu s místně orientovaným přístupem (*place-based approach*) sám stanovit, které priority a v jakém poměru (jednotlivé váhy) bude upřednostňovat - zvláště méně vyspělým státům a regionům by měla být poskytnuta dostatečná flexibilita pro stanovení vlastních priorit pro intervence z evropských fondů, které budou nejlépe reflektovat rozvojové strategie daného území a které zajistí synergické efekty intervencí z jednotlivých fondů EU.

Smlouva o partnerství pro rozvoj a investice (Smlouva) by měla obsahovat strategii členského státu pro využití prostředků kohezní politiky zasazenou do širšího kontextu celkové strategie socioekonomického rozvoje (včetně strukturálních a institucionálních reforem, legislativních změn apod.) obsažené v relevantních národních dokumentech (zejména v Národním programu reform). V této souvislosti by bylo vhodné zajistit soulad časového horizontu Strategie Evropa 2020 (2010-2020) s programovým obdobím (2014-?). Dále by Smlouva rovněž měla obsahovat uplatňování víceúrovňové správy jako klíčového předpokladu úspěchu Strategie Evropa 2020, včetně posílené role měst a vztahů město - venkov (funkční oblasti).

Vzhledem ke specifickým každého členského státu, jeho sektorů a regionů bude klíčovou fází pro konkrétní provázání Strategie Evropa 2020 a kohezní politiky proces přípravy programových dokumentů (Smlouvy a programů) a jejich následné vyjednávání s Evropskou komisí a nikoliv preskriptivní a umělé provázání priorit se Strategií Evropa 2020 v rámci legislativního rámce EU (nařízení).

2. Měla by působnost Smlouvy o partnerství pro rozvoj a investice sahát i za rámec politiky soudržnosti? Pokud ano, do jakých oblastí?

Odpověď na otázku přímo závisí na vizi EU, neboli „záběru“ Společného strategického rámce a nastavení kondicionalit.

Smlouva o partnerství pro rozvoj a investice by měla pokrývat primárně pouze programy kohezní politiky a vymezovat tak její působnost včetně vazby/koordinace na politiku rozvoje venkova (včetně eliminace potenciálních překryvů), a to v souvislosti s integrovaným přístupem k rozvoji území. Vyjasnění vazeb na další politiky (výzkum a vývoj, vzdělávání, inovace atd.) je žádoucí.

Česká republika uvítá i nadále možnost využití prostředků kohezní politiky také na systematické zvyšování efektivity institucí, kvality veřejných služeb a profesionalizaci veřejné správy, protože dobře fungující institucionální rámec spolu s efektivně fungujícími veřejnými službami je klíčovou podmínkou hospodářského růstu a efektivního nakládání s veřejnými prostředky, a to evropskými i národními, a především jedním ze základních předpokladů pro rozvoj regionů.

3. Jakým způsobem lze dosáhnout silnějšího tematického zaměření na priority Strategie Evropa 2020?

Kohezní politika již nyní z pohledu České republiky přispívá nejen k začleňujícímu, ale rovněž k inteligentnímu a udržitelnému růstu. Priority kohezní politiky tedy budou přirozeně provázány s cíli Strategie Evropa 2020, avšak primárním cílem kohezní politiky musí zůstat snižování zaostalosti méně vyspělých regionů a členských států. Zaměření intervencí proto musí vycházet z potřeb členských států a regionů a nikoliv primárně podle jejich souladu s cíli Strategie Evropa 2020 (kombinace přístupů *bottom-up* a *top-down*). Pouze přístup „šitý na míru“ (*tailor-made*) při stanovování mixu intervencí a dostatečné zohlednění územní dimenze zajistí optimální podmínky pro růst, posilování zaměstnanosti a konkurenceschopnosti.

Česká republika souhlasí se stanovením omezeného počtu klíčových priorit EU v oblasti kohezní politiky. Každý členský stát by si však měl sám stanovit, které z těchto priorit a v jakém poměru bude prosazovat - zvláště méně vyspělým státům a regionům by navíc měla být poskytnuta dostatečná flexibilita pro stanovení vlastních priorit pro intervence z evropských fondů tak, aby primárně odrážely potřeby jejich regionů a nikoli jen cíle Strategie Evropa 2020. Jen tak může kohezní politika i nadále přispívat ke svému hlavnímu cíli.

S ohledem na přetrvávající potřeby České republiky je například důležité, aby jednou z priorit EU v oblasti kohezní politiky zůstalo budování a modernizace základní infrastruktury - pro méně vyspělé státy představuje rozvoj inteligentní, modernizované a plně propojené dopravní, environmentální, energetické, výzkumné a informační infrastruktury za důležitý předpoklad pro to, aby mohly dosáhnout růstových cílů Strategie Evropa 2020 a posilování konkurenceschopnosti.

Potřeba flexibility při stanovování priorit programů směrem k naplnění cílů strategie Evropa 2020 je zvláště významná u programů EÚS, jelikož cíl „Evropská územní spolupráce“ je komplexnější a slouží i k jinému účelu než ostatní cíle kohezní politiky, a tím je integrace EU.

4. Jakým způsobem by mohl systém podmínek, pobídek a řízení zaměřeného na výsledky zefektivnit politiku soudržnosti?

Česká republika v principu souhlasí s nutností silnějšího zaměření kohezní politiky na výsledky jako cesty k vyšší efektivitě. Z tohoto pohledu vnímá i kondicionality (systém podmínek) jako nástroj ke zvýšení efektivity intervencí kohezní politiky. Nastavení případných kondicionalit pro čerpání prostředků z fondů kohezní politiky EU však musí mít přímou vazbu na intervence kohezní politiky a musí být jasně definovány *ex-ante* v dokumentu vyjednaném (v partnerství) mezi členským státem a Komisí.

Česká republika v této souvislosti navíc zdůrazňuje, že stanovení podmínek pro čerpání strukturálních fondů a Kohezního fondu musí být v souladu s principem subsidiarity a nesmí zasahovat do pravomocí členských států Unie. Žádné podmínky by neměly v konečném důsledku vést ke ztížení čerpání prostředků a zvýšením administrativní zátěže kladené na konečné příjemce v členských státech, neboť kohezní politika je již v současné době regulována mnoha pravidly (n+2/3, adicionalita, spolufinancování, udržitelnost apod.), což se také odráží ve vysoké míře chybovosti.

Vzhledem ke specifickým každého členského státu a jeho regionů považuje Česká republika proces přípravy programů a jejich následné vyjednávání s Evropskou komisí jako více klíčový a efektivnější nástroj ve vztahu k nastavení kondicionalit, než stanovování jednotných podmínek pro všechny státy na úrovni EU – přičemž výsledky vyjednávání musí reflektovat institucionální, administrativní a legislativní prostředí každého státu.

5. Jakým způsobem by se dalo dosáhnout většího zaměření politiky soudržnosti na výsledky? Které priority by měly být povinné?

Česká republika podporuje posílení důrazu na výsledky a dopady intervencí kohezní politiky EU jako prostředek ke zvýšení její efektivity. Namísto pouhé formální správnosti použitých postupů je klíčové hodnocení, zda stanovené priority povedou k žádoucím změnám. V rámci programových dokumentů by měly být nastaveny a následně vyjednány s Evropskou komisí objektivně měřitelné cíle a příslušné indikátory. V této souvislosti klade Česká republika důraz spíše na kvalitu projektů než pouhou finanční absorpci.

Pro úspěšnou realizaci cílů kohezní politiky je klíčové zachování dlouhodobé stability a jistoty pro konečné příjemce. V tomto ohledu tedy Česká republika preferuje pozitivní výkonnostní stimuly a pobídky, a to na národní úrovni, před uplatňováním dodatečných sankcí, které by měly kontraproduktivní dopad na členské státy a zejména na konečné příjemce.

V této souvislosti Česká republika odmítá zavedení výkonnostní rezervy na úrovni EU, která by představovala bonus pro členské státy a regiony úspěšně plnící cíle Strategie Evropa 2020. Z pohledu České republiky je velmi obtížně přijatelné vázání úspěchu intervencí kohezní politiky pouze na cíle této Strategie. Stanovení výkonnostní rezervy na evropské úrovni by také mohlo vést k tomu, že by si členské státy stanovovaly málo ambiciózní cíle s vidinou získání dodatečných alokací. Navíc není zřejmé, jakým způsobem by se pokrok států kvantifikoval, výsledky jsou obtížně srovnatelné napříč členskými státy i vzhledem k rozdílné monitorovací základně a výchozí situaci členských států a regionů.

Česká republika nesouhlasí s preskriptivním nastavením povinných priorit definovaných na úrovni EU. Příliš rigidní a detailní definice na úrovni EU jde proti hlavní přidané hodnotě kohezní politiky spočívající v nastavení priorit nejlépe reflektujících potřeby daného území a tím může významně omezit dopady těchto intervencí. Členským státům by proto měla být

poskytnuta volnost při výběru priorit, přičemž zvolené priority musí reflektovat hlavní cíl kohezní politiky tak, jak je definován ve Smlouvě.

Česká republika podporuje názor, že pravidelná politická debata ministrů zodpovědných za implementaci kohezní politiky o výsledcích této politiky by měla probíhat v rámci struktur Rady ministrů. Posílení politického rozměru kohezní politiky na úrovni Rady přinese koordinovaný přístup v kohezní politice a posílí propojení s ostatními politikami.

Posílení řízení

6. Jak může politika soudržnosti lépe zohlednit klíčovou úlohu, kterou v rozvojových procesech a při vzniku makroregionálních strategií hrají městské oblasti a území se zvláštními zeměpisnými charakteristikami?

Kohezní politika by měla umožňovat integraci různých sektorových přístupů na jednotlivých územích, včetně území měst. Česká republika v tomto smyslu podporuje využívání integrovaných plánů v souladu se zásadami strategického a územního plánování a se zahrnutím příměstských oblastí, resp. venkova. Integrovaným přístupem je, podle České republiky, systém procesů umožňující koncentraci prostředků různých zdrojů na vymezené území tak, aby všechny intervence byly provázané, komplementární s jasně vymezenými vazbami, hranicemi i výsledky.

Kohezní politika by měla podle České republiky lépe zohledňovat specifickou situaci hospodářsky vyspělých center v některých zaostalejších členských státech, které plní roli růstového pólu i pro ostatní regiony, a to např. zavedením geografické flexibility spočívající v možnosti využití evropských prostředků určených pro méně vyspělá území také v bohatších regionech daného státu na předem stanovené a na národní úrovni dohodnuté oblasti podpory v případě, že tyto intervence budou mít příznivý dopad i na rozvoj zaostávajících regionů.

Roli makroregionálních strategií Česká republika vnímá především v integraci všech politik (nejen kohezní) na určitém území při zachování principu rozpočtové, institucionální i legislativní neutrality. Makroregionální strategie by měly být především rámcem pro posílení spolupráce a efektivnější využití finančních prostředků.

Česká republika je přesvědčena, že územní specifika by neměla mít dopad na způsobilost regionů ani na rozdělení finančních alokací po roce 2013 s výjimkou zvláštních území uvedených ve Smlouvě. Případná znevýhodnění regionů daná fyzicko-geografickými rysy se promítají do socioekonomických indikátorů - a tím i do způsobilosti.

7. Jak lze prohloubit partnerský přístup a využívání spolupráce s místními a regionálními účastníky, sociálními partnery a občanskou společností?

Partnerský přístup lze prohloubit důsledným, koncepčním a trvalým zapojením všech partnerů, a to ve všech fázích – tj. jak ve fázi přípravy budoucí kohezní politiky (fáze plánování/programování), tak při samotné realizaci, monitorování a hodnocení realizovaných kroků.

Předpokladem úspěšné kohezní politiky v členských státech je jak horizontální (spolupráce a komunikace mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy), tak vertikální uplatňování principu partnerství (tj. spolupráce veřejných orgánů navzájem ve formě spolupráce mezi městy a obcemi, spolupráce obcí a krajů s podnikatelským sektorem, neziskovými

organizacemi a občanskou společností). Jedině tak bude možné vytvářet funkční a efektivní strategie a vize rozvoje území.

Partnerský přístup a víceúrovňová správa jsou z pohledu České republiky klíčovými principy a předpoklady úspěchu kohezní politiky a naplňování cílů Strategie Evropa 2020. Při nastavování efektivního programového i implementačního systému období po roce 2013 proto bude kladen v České republice větší důraz na reálné zapojení zástupců regionální a místní samosprávy, nevládních organizací, odborů, podnikatelů a zaměstnavatelů, akademické sféry apod. Zároveň s tím musí být brána v potaz také příslušná odpovědnost jednotlivých složek tak, aby kompetence a odpovědnost byly vyváženými aspekty podílu na celém procesu.

Protože je však takové partnerství více než cokoli jiného založeno na principu dobrovolnosti, je ze strany EU a ČR potřeba podporovat takovou spolupráci, motivovat orgány veřejné správy k takové formě spolupráce a k vytváření strategicko-koncepčních dokumentů, jež budou založeny na dialogu a efektivní správě věcí veřejných v daném území. Je proto nutné podporovat vzdělávání a principy demokratického řízení v území, síťování, účinnou výměnu zkušeností a informací a přenášením nových poznatků zahrnujících různé do praxe zajistit udržitelný a chytrý rozvoj.

Pozice České republiky k budoucí kohezní politice je připravována a diskutována se zástupci krajů, měst a obcí, dále se zástupci hospodářských a sociálních partnerů, včetně akademické a nevládní sféry. Současně Česká republika hodlá reflektovat při přípravě budoucích programů také zkušenosti dosavadních příjemců.

Účinnější a jednodušší prováděcí systém

8. Jak lze zjednodušit proces auditu a sjednotit auditu prováděné členskými státy a Komisí, aniž by byla snížena vysoká míra jistoty auditu prostředků vynakládaných na spolufinancování?

V souvislosti s dlouhodobým charakterem intervencí kohezní politiky je podle České republiky klíčové jasné nastavení pravidel od začátku programového období (včetně rozsahu kontrol a auditů) bez dalších změn v jeho průběhu. Pouze pokud budou pravidla známa včas, budou srozumitelná a jednoznačně interpretovatelná všemi subjekty systému, může dojít k významnému snížení administrativní zátěže a rizika chybovosti. V případě potřeby změn pravidel, např. vlivem makroekonomických změn, je nutné, aby EK tyto návrhy změn důkladně a včas projednala, jak se všemi členskými státy, tak ostatními generálními ředitelstvími EK za účasti dalších relevantních evropských subjektů (hráčů), jakými jsou EIB, EIF, EÚD, OLAF. Dále je nutné, aby tyto úpravy pravidel byly promítnuty obratem do návrhů metodických dokumentů. Ve vztahu k úpravě pravidel, snaze o snížení nesrovnalostí a míry rizika plynoucí z nedodržení postupů Česká republika nedoporučuje přistupovat k retroaktivní aplikaci nově přijatých změn pravidel.

Za účelem zvýšení efektivity v rámci sdíleného řízení musí Evropská komise důkladně a včas projednat metodiky a doporučené postupy se všemi členskými státy EU. Je třeba omezit počet metodik a sjednotit jejich výklad uvnitř i napříč generálními ředitelstvími Evropské komise (včetně vnitřní koordinace jednotlivých generálních ředitelství – geografické, horizontální / koordinační a auditní jednotky) a dalšími evropskými institucemi, včetně auditorů Evropského účetního dvora, za účelem jednotného stanoviska k jednotlivým problematikám.

Současně Česká republika uvítá institucionalizaci systematické a pravidelné výměny zkušeností a osvědčených postupů na evropské úrovni.

9. Jaký způsob uplatňování zásady proporcionality by mohl snížit administrativní zatížení při řízení a kontrole? Měla by pro programy územní spolupráce existovat specifická zjednodušující opatření?

Česká republika podporuje trend zjednodušení řízení a monitorování s důrazem na výsledky evaluací - při případných úpravách by se mělo vyjít ze silných stránek současného dlouhodobě osvědčeného modelu („evoluce, ne revoluce“).

Česká republika prosazuje, aby všechny členské státy měly stejné podmínky při implementaci programů kohezní politiky – současně se nebrání nastavení mírnějších požadavků na programy, které prokáží dobré výsledky implementace.

Vzhledem ke specifickému charakteru programů cíle Evropská územní spolupráce spočívajícímu v jejich složitosti a velkému množství partnerů z různých členských států bychom uvítali zjednodušení reflektující vysoké nároky na přípravu programů a jejich vyjednávání, implementaci/řízení, monitorování, audit a kontrolu oproti programům „hlavního proudu“ (cíle Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost) a aplikaci pravidel plynoucích z obecného nařízení *mutatis mutandis*.

10. Jak lze při definování pravidel způsobilosti nastavit správnou rovnováhu mezi obecnými pravidly společnými pro všechny fondy a zároveň zohlednit odlišnosti, které mezi fondy existují?

Definice způsobilosti výdajů by podle České republiky měla zůstat v odpovědnosti národní úrovně - lze harmonizovat/sjednotit pravidla způsobilosti pro základní kategorie výdajů (DPH, nepřímé náklady) pro všechny nástroje a politiky při respektování jejich specifík.

Rovněž je třeba v souvislosti s úpravami způsobilých (resp. nezpůsobilých) výdajů jednotlivých fondů nastavit pravidla křížového financování, případně jiných nástrojů určování způsobilosti, tak, aby došlo ke zjednodušení pro příjemce i pro implementující subjekty (viz např. nabytek aktuálně spadající pro projekty ESF do křížového financování)

11. Jak lze zajistit dodržování finanční kázně a současně poskytovat dostatečnou flexibilitu při sestavování a provádění složitých programů a projektů?

Podle názoru České republiky lze výše uvedené dosáhnout pouze takovými změnami, které vycházejí ze silných stránek stávajícího systému, který se projevuje stále se zlepšujícími výsledky⁵. Systém nově navrhovaný Evropskou komisí, vedený snahou o sjednocení se systémem Společné zemědělské politiky, nevychází z evaluací, analýz a jiných podkladů, které by prokázaly přidanou hodnotu navrhovaných změn oproti stávajícímu systému.

Současně je nutné realistické nastavení pravidla automatického zrušení závazku, které nepovede k preferenci pouze finanční absorpce a tím realizaci „jednoduchých“ projektů a tím snížení efektivity. Česká republika proto uvítá flexibilní aplikaci tohoto pravidla, a to např. na národní úrovni (nikoli tedy na úrovni programů) s případným rozdělením závazku na první rok implementace (rok 2014) do dalších let⁶. Toto pravidlo národní flexibility by nemělo být aplikováno s ohledem na společný charakter jejich rozpočtů, na programy Evropské územní spolupráce. S ohledem na jejich specifika navrhuje Česká republika u programů Evropské územní spolupráce aplikovat pravidlo n+3 po celé programové období.

⁵ Evropský účetní dvůr ve své Výroční zprávě za rozpočtový rok 2009 odhaduje, že neměla být proplacena minimálně 3 % výdajů certifikovaných členskými státy Komisí, což představuje výrazné zlepšení ve srovnání s 11 % za roky 2007 a 2008.

⁶ Obdobně, jak byl upraven závazek pro rok 2007 v současném programovém období 2007–2013.

Česká republika uvítá zjednodušení a zpřehlednění principu ověřování adicionality. V současném způsobu jejího ověřování spočívá dodatečná administrativní zátěž, která i díky různým metodikám výpočtu v jednotlivých zemích EU nepřináší očekávaný výsledek.

Pro efektivnější využití prostředků kohezní politiky je vhodné využívat soutěž o návrh (jako mimořádně efektivního a transparentního způsobu hodnocení kvality a hospodárnosti již ve fázi přípravy intervencí a projektů) Dále je nutné účinné hodnocení samotné potřeby intervencí a projektů.

Efektivnější využití prostředků kohezní politiky lze zajistit mimo jiné používáním nástrojů finančního inženýrství pro vhodné typy podporovaných projektů. Je však nutné v budoucím období zachovat i grantovou podobu podpory. Stěžejní podmínkou pro hladkou implementaci nástrojů finančního inženýrství je stabilní a explicitně vymezený legislativní rámec zohledňující specifika těchto nástrojů (Nařízení Rady a Nařízení Komise), jelikož se jedná o zcela odlišný způsob poskytování podpory. Aby nástroje finančního inženýrství byly atraktivním nástrojem pro poskytování podpory, je nutné zjednodušit pravidla pro fungování těchto nástrojů, neboť v tomto případě nelze v plném rozsahu aplikovat stejná pravidla, jaká jsou dodržována při poskytování grantů.

Celková struktura kohezní politiky

12. Jak lze zajistit, aby celkové uspořádání politiky soudržnosti bralo v úvahu jedinečnost každého z fondů, zejména pak potřebu většího zviditelnění a schopnosti předvídat objem finančních prostředků ESF, a jak tento fond zaměřit na plnění cílů Strategie Evropa 2020?

Hlavní výhodou kohezní politiky je z pohledu České republiky její integrující charakter, kdy zacílené intervence směřované do určitého území vedou ke snižování rozdílů a rovněž přispívají k podpoře rozvoje regionů. Tak mohou zajišťovat efektivnější využití finančních zdrojů a kohezní politika se tak stává jedním z nástrojů k aktivaci potenciálu regionů směrem k jejich vyšší konkurenceschopnosti.

Česká republika proto odmítá návrhy vedoucí k možnému vyčlenění určitých oblastí či finančních nástrojů (např. sociální soudržnosti, zaměstnanosti, dopravy, vzdělávání, výzkumu a vývoje) z kohezní politiky směrem k jejich „sektorizaci“, což by mohlo vést k zásadnímu potlačení úlohy kohezní politiky a také nedosažení synergických efektů prostřednictvím kumulace zdrojů z více fondů v rámci vybraných intervencí. Kohezní politika a její nástroje by měly fungovat v úzké koordinaci s nástroji sektorových politik EU a členských států.

Česká republika respektuje významnou roli Evropského sociálního fondu (ESF), mimo jiné i v souvislosti s vyrovnáváním se s dopady krize (v oblasti adaptability, zaměstnatelnosti, vzdělávání apod.). V ESF spatřuje Česká republika významný nástroj EU pro posílení adaptability pracovníků, a tím k prevenci nezaměstnanosti. Současně je však nutné připomenout, že ESF je i podle Smlouvy jedním z nástrojů kohezní politiky, jejímž hlavním cílem je snižování zaostalosti méně vyspělých regionů a členských států. Výpočet alokací pro ESF by proto měl být stejný jako pro ostatní nástroje kohezní politiky a měl by reflektovat míru nerozvinutosti daného členského státu/regionu.

Příležitostí k posílenému důrazu na výsledky a zaměření ESF na plnění cílů Strategie Evropa 2020 je proces přípravy a vyjednávání Smlouvy a budoucích programů mezi členským státem a EK, neboť jen tak je možné reflektovat specifika jednotlivých členských států a jejich

regionů. Tato smlouva by mohla obsahovat podmínky pro stanovení odpovídajícího podílu finančních prostředků ESF na alokaci strukturálních fondů pro daný členský stát.

Za důležitou podmínku pro účinné využívání prostředků ESF a jeho vyšší zviditelnění považuje Česká republika větší orientaci intervencí fondu na konkrétní výsledky podpory a vytvoření a aplikaci několika základních indikátorů umožňujících vhodně měřit, agregovat a na úrovni EU srovnávat údaje o dopadech intervencí ESF a jejich příspěvku k dosažení cílů Strategie Evropa 2020. Je však třeba mít na paměti, že dosažení cílů v oblasti zaměstnanosti, které jsou obvykle považovány za „cíle ESF“, vyžaduje vytvoření takového počtu pracovních míst, jež není v silách intervencí samotného ESF, a intervence ESF tak budou hrát komplementární úlohu k národním reformám trhu práce. Bude proto zapotřebí koordinovaného úsilí všech fondů EU a národních politik zaměstnanosti za účelem realizace projektů se synergickými efekty a preference intervencí generujících pracovní místa nebo vytvářejících podmínky pro jejich vznik, mají-li být cíle v oblasti zaměstnanosti dosaženy.

Česká republika podporuje vyšší míru či minimálně zachování stávající koncentrace evropských prostředků na současný cíl Konvergence (méně vyspělé členské státy a regiony), přičemž u vyspělejších regionů (mimo cíl Konvergence) by měla zůstat zachována nižší míra spolufinancování z rozpočtu EU a odlišné tematické zaměření intervencí.

Současná architektura cíle Evropská územní spolupráce a její osvědčené řídicí struktury by měly zůstat zachovány, včetně zachování stávajícího podílu tohoto cíle na alokacích kohezní politiky, s důrazem na oblast přeshraniční spolupráce, která přináší konkrétní hmatatelné výsledky v daném území. V rámci programů přeshraniční spolupráce by měla pokračovat osvědčená praxe přidělování prostředků členským státům.

13. Jak by mohla vypadat nová přechodná kategorie regionů, která by dopomáhala regionům, které ještě nedokončily snižování ztráty na ostatní regiony?

Česká republika souhlasí se stanovením spravedlivého a jednoduchého režimu pro přechodné regiony. Přechodný režim by však měl být založen na degresivní intenzitě podpory a měl by být určen pouze pro úspěšně konvergující regiony, které v referenčním období nově nesplní kritérium méně vyspělého regionu (současného cíle Konvergence).

3) Dopad na právní řád ČR:

Pátá kohezní zpráva nemá dopad na právní řád ČR.

4) Dopad na státní rozpočet:

Jedná se o nelegislativní návrh Komise, který bude diskutován členskými státy a EP nemá přímý dopad na státní rozpočet. Dopad na státní rozpočet od roku 2014 bude mít až výsledek jednání o příští finanční perspektivě, objemu prostředků na kapitolu kohezní politiky a finanční alokaci z kohezní politiky pro ČR.

5) Další relevantní dopady (např. na ŽP, hospodářské, sociální, apod.):

Sdělení s Pátou kohezní zprávou nemá žádné environmentální, hospodářské ani sociální dopady.

6) Pozice EK a EP:

Evropská komise je předkladatelem Páté kohezní zprávy, pozice Evropského parlamentu zatím není známa.

7) Pozice členských zemí:

První příležitostí diskutovat Pátou kohezní zprávu na politické úrovni bylo **neformální setkání ministrů členských států EU zodpovědných za kohezní politiku organizované belgickým předsednictvím v Liège ve dnech 22.–23. listopadu 2010**. Vzhledem k tomu, že setkání proběhlo necelé dva týdny po zveřejnění Páté kohezní zprávy a všechny pozice je vzhledem k významu dokumentu nutné projednat na národní úrovni se širokým spektrem partnerů, neposkytla vystoupení jednotlivých delegací příliš konkrétní pozice, spíše obecné prohlášení. Detailní přehled konkrétních pozic lze očekávat až v návaznosti na příspěvky do veřejné konzultace, která bude završena konáním Kohezního fóra ve dnech **31. ledna až 1. února 2011**. Nicméně naprostá většina členských států již indikovala potřebu dalšího upřesnění konkrétního obsahu návrhů Evropské komise spojených zejména s tematickou koncentrací na cíle Strategie Evropa 2020 nebo konceptem kondicionalit. Je evidentní, že otázky spojené s diskusí o revizi rozpočtu EU a jednáním o příštím víceletém finančním rámci, zůstanou až do finální dohody stranou. Z neformálních a pracovních diskusí vyplývá, že řada zemí nesouhlasí např. s povinnými „evropskými“ prioritami nebo s „evropskou“ výkonnostní rezervou a že zdůrazňují roli, kompetence a odpovědnost národních států, zejména ve vazbě na strategické a reformní otázky.

Vzhledem k aktuálním vyjádřením představitelů některých „čistých přispěvatelů“ do rozpočtu EU lze očekávat tendenci ke snižování současného objemu rozpočtu EU. Vzhledem k tomu, že kohezní politika tvoří společně se Společnou zemědělskou politikou nejvýznamnější kapitoly rozpočtu EU a otázka reformy Společné zemědělské politiky ještě také není dořešena, lze očekávat snahu redukovat váhu a finanční objem kohezní politiky v rámci budoucího rozpočtu EU (příštího víceletého finančního rámce).

V souvislosti se základní pozicí ČR k revizi rozpočtu EU, kterou je udržení současné výše rozpočtu EU se silnou kohezní politikou, jsou přirozenými spojenci ČR hlavně nové členské

státy (EU-12) v čele se státy V4. Nicméně bude nutné získat pro tuto pozici i některé „velké“ členské státy EU, ideálně čisté přispěvovatele do rozpočtu EU. Současně však nelze „vytrhávat“ pozice členských států (a zejména čistých přispěvatelů) k jednotlivým kapitolám z celkového kontextu revize rozpočtu EU, neboť **příprava příštího víceletého finančního rámce EU je horizontální otázkou a diskuse bude vedena napříč jednotlivými kapitolami**. Celková dohoda o příštím víceletém finančním rámci bude kompromisem o všech kapitolách budoucího rozpočtu EU jako celku. I proto nebudou moci být řešeny všechny otázky, a zvláště ty s vazbou na finanční perspektivu (otázka finančních prostředků, cílů apod.), dokud nebude existovat finální dohoda o příštím víceletém finančním rámci.

8) Stav projednávání v Parlamentu ČR:

Stanovisko k Páté kohezní zprávě bylo předloženo Parlamentu ČR dne 9. prosince 2010 (vložením do ISAP); stanovisko obsahovalo základní návrh rámcové pozice ČR k budoucnosti kohezní politiky, který vládní Výbor pro EU projednal a vzal na vědomí dne 1. prosince 2010. Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR projednal Stanovisko dne 13. ledna 2011. Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu Parlamentu ČR stanovisko jej projednal dne 19. ledna 2011.

9) Procedurální otázky:

Komise má povinnost Zprávu v plném rozsahu publikovat pravidelně každé 3 roky, a to podle čl. 175 Smlouvy. Obecné závěry k Páté kohezní zprávě budou diskutovány v Pracovní skupině pro strukturální opatření a poté přijaty na úrovni Rady pro obecné záležitosti. Jednotlivé náměty Evropské komise, budou neformálně debatovány na různých pracovních fórech; výsledek diskuse v Pracovní skupině Evropské komise pro budoucnost kohezní politiky bude reflektován při přípravě nových legislativních návrhů, které Evropská komise zveřejní pravděpodobně v září 2011.

a) Právní základ EU/ES: čl. 175 Smlouvy

b) Hlasovací procedura:

* * *